

tina visiškai archeologiškai ištirti apie 20x40 m dydžio teritoriją. Kita zona, kur reikia atlikti detalius archeologinius tyrimus, yra apie 60 m į ŠV nuo pirmosios, irgi užima apie 20x40 m dydžio teritoriją.

Kitose suprojektuoto kelio vietose jokių archeologinių objektų ar kultūrinio sluoksnio nerasta.

THE SETTLEMENT AT THE FOOT OF MEŠKUČIAI HILL FORT

In 2006 a field evaluation was made

about 200 m to the N and 200–300 m to the NE of the Meškučiai hill fort site and foot settlement, in the vicinity of a future road and bridge over the Šešupė. During it, 36 test pits with a total area of 38.69 m² were excavated. A cultural layer, archaeological finds, and/or archaeological structures were discovered in 19 test pits. Hand built pottery with rough and smooth surfaces was mostly found and several flint flakes were also discovered. Based the discovered finds, the cultural layer dates to the late 1st millennium BC – 1st half of the 1st millennium AD.

JURBARKO PILIAKALNIO PAPĖDĖS GYVENVIETĖ

Elena PRANCKĖNAITĖ

2006 m. AB „Požeminiai darbai“ užsakytu Jurbarko piliakalnio papėdės gyvenvietės teritorijos dalyje buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai, susiję su čia planuojama tiesti šilumos tiekimo linija. Piliakalnis, vadinamas Bišpiliu ar Višpiliu, yra Jurbarko miesto Š dalyje, 1,4 km į Š nuo Imsrės ir Mituvos santakos, 550 m į ŠR nuo Mituvos kairiojo kranto ir 100 m į ŠR nuo Jurbarko kapinių. Piliakalnis įrengtas Imsrės upės kairiajame krante esančioje aukštumoje. Iš Š, V ir P jį juosia Imsrės upelis ir jo slėnis, iš R – aukštuma. Piliakalnio šlaitai nuo slėnio statūs, iki 17–20 m aukščio. Viršuje yra 58 m ilgio ir 28 m pločio aikštelė, kurios R gale yra 5 m aukščio nuo aikštelės puslankiu supiltas pylimas.

Į P ir PR nuo piliakalnio yra papėdės gyvenvietė. Į PR esanti gyvenvietės dalis yra Imsrės viršutinėje terasoje, lygiame, kolektyviniams sodams priklausančiame lauke. Į P esanti gyvenvietės dalis yra Imsrės slėnyje, apibus upelio.

Piliakalnį XIX a. pabaigoje kasinėdamas apardė vietos dvarininkas J. Vasilčikovas – aikštelės centrinėje dalyje jis iškasė dvi keturkampes po 2 m² dydžio duobes (žr. T. Dowgird, *Mapka archeologiczna okolicy nad dubiskiej od miasteczka Betygoly do okolicy Surwily, Przegląd historyczny*, Warszawa, 1909, t. VIII, p. 365).

Jurbarko piliakalnio papėdės gyvenvietę 1960 m. žvalgė R. Rimantienės vadovaujama LII ekspedicija. Gyvenvietės teritorijoje surasta žiestos ir lipdytos keramikos puodų šukių. 1972 ir 1990 m. žvalgymus vykdė MMT (vadovai R. Olišauskas ir S. Berulis).

2006 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu tirta 1,2 m pločio ir 158 m ilgio juosta. Ištirta 10 perkasų – iš viso 189,6 m² plotas.

Plote 1 (24 m²) pilkos žemės povelėninyje sluoksnyje surastos 8 žiestos keramikos šukės. Po juo atidengtame 30–50 cm storio juodos žemės kultūriniame sluoksnyje su 3–8 cm storio sąnašinio upės smėlio tarp-

sluoksniais surinktos 6 keramikos šukės grublėtu ir lygiu paviršiumi. Kv. 16–20, 60–85 cm gylyje juodos žemės sluoksnyje sąnašinio smėlio tarp sluoksnių neužfiksuota. 40–65 cm storio juodos žemės kultūrinis sluoksnis be sąnašinio smėlio tęsiasi ir kv. 1–16, po juoda, maišyta su smėliu žeme. Kv. 1–21, 3–1,5 m gylyje surinktos 7 grublėtu ir lygiu paviršiumi keramikos šukės. Kv. 19–20, 1,3–1,5 m gylyje rastos 34 keramikos šukės grublėtu ir lygiu paviršiumi. Įžemyje užfiksuotas stambus 40x48 cm dydžio akmuo. Jokių radinių bei kultūrinio sluoksnio pėdsakų šalia jo neaptikta.

Plote 2 (24 m²), kv. 15–17, rudos žemės sluoksnyje 30–70 cm gylyje surastos 6 žiastos keramikos šukės, kv. 4, 90 cm gylyje – 2 žiastos keramikos šukės. Virš žemio kv. 1–2 gulėjo 6 akmenys, kurių vidutinis skersmuo – 30–40 cm. Jokių radinių bei kultūrinio sluoksnio pėdsakų šalia akmenų neaptikta.

Plote 3 (12 m²) pilkos povelėninės žemės sluoksnyje 40–45 cm gylyje surastos 9 žiastos keramikos šukės.

Plote 5 (24 m²) pilkos žemės povelėniniame sluoksnyje surastos 2 žiastos keramikos šukės. Atidengtame 25–85 cm storio juodos žemės kultūriniame sluoksnyje su 3–7 cm storio sąnašinio smėlio tarp sluoksniais surinktos 9 lipdytos keramikos šukės lygiu paviršiumi. Kv. 5, 90 cm gylyje surasta geležinė yla tordiruota viršutine dalimi (1:3 pav.), kv. 14, 1,1 m gylyje – bronzinis lazdelinis smeigtukas (1:2 pav.). Po šiuo sluoksniu kv. 5–20 atidengtas 18–65 cm storio juodos žemės kultūrinis sluoksnis be sąnašinio smėlio tarp sluoksnių. Jame surastos 8 lipdytos keramikos šukės. Įžemyje, 1,2 m gylyje, palei ploto ŠR sienelę išryškėjo 90x63 cm dydžio, 70 cm gylio ovalo formos duobė, užpildyta

1 pav. Jurbarko piliakalnio papėdės gyvenvietės radiniai: 1 – bronzinė pasaginė segė aguoniniais galais, 2 – bronzinis lazdelinis smeigtukas, 3 – geležinė yla tordiruota viršutine dalimi.

E. Prancėnaitės nuotr.

Fig. 1. Finds from the settlement at the foot of Jurbarkas hill fort: 1 – a bronze penannular brooch with poppy seed terminals, 2 – a bronze crook-shaped pin, 3 – an iron awl with a torqued head.

40 cm storio juodos žemės, maišytos su smėliu, ir 25 cm storio maišyto smėlio su smulkiais akmenukais juostomis. Duobėje surinkti 29 lipdytos keramikos kruopėtu paviršiumi fragmentai, o 1,2 m gylyje rasta bronzinė pasaginė segė aguoniniais galais (1:1 pav.).

2006 m. tyrimų metu papėdės gyvenvietės PR dalyje, palei piliakalnį, kairėje Imsrės upelio pusėje, plotuose 1 ir 5 aptiktas 0,4–1,3 m storio kultūrinis sluoksnis su plonais, vidutiniškai 5 cm storio sąnašinio smėlio tarp sluoksniais. Šiuose plotuose surasta daugiau kaip 80 vienėtų lipdytos keramikos šukių lygiu bei ornamentuotu tankiu bangelių ornamentu, grublėtu bei kruopėtu paviršiumi. Per-

kasoje 5 surasti trys individualūs radiniai – bronziniai: pasaginė segė aguoniniais galais ir lazdelinis smeigtukas bei geležinė yla (?) tordiruota viršutine dalimi. Pagal radinius aptiktą gyvenvietės kultūrinį sluoksnį galima datuoti II tūkst. pirma puse (XI–XIII a.).

Dešinėje Imsrės upelio pusėje bei PR esančioje papėdės gyvenvietės dalyje, Imsrės viršutinėje terasoje kultūrinio sluoksnio ar archeologinių radinių neaptikta.

THE SETTLEMENT AT THE FOOT OF JURBARKAS HILL FORT

In 2006 a strip 1.2 m wide and 158 m long, a total area of 189.6 m², was excavated in the

SE part of the settlement at the foot of Jurbarkas hill fort (the city of Jurbarkas). A 0.4–1.3 m thick cultural layer with thin (5 cm thick) seams of alluvial sand was discovered in sections 1–5. 3 chance finds were found in it: a bronze penannular brooch with poppy seed terminals, a bronze crook-shaped pin, and an iron awl (?) with a torqued head (Fig. 1), and over 80 pieces of hand built pottery sherds with smooth surfaces decorated with dense wavy ornamentation as well as those with rough and grainy surfaces. According to the finds, it would be possible to date the cultural layer from the settlement at the foot of the hill to the 1st half of the 2nd millennium (11th–13th centuries).

LAZDIJŲ RAJONO PILIAKALNIŲ ŽVALGOMIEJI TYRIMAI

Elena PRANCKĖNAITĖ

Projekte „Lazdijų rajono ir Punsko valsčiaus savivaldybių kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmo plėtrai“ 2006 m. devyniuose kultūros paveldo objektuose buvo numatoma įrengti naują, kitur renovuoti esamą turizmo infrastruktūrą, padedančią išsaugoti ir tinkamai panaudoti regiono kultūros paveldą. Siekiant, kad kultūrinis sluoksnis nebūtų sužalotas būsimų žemės judinimo darbų metu, būsimoje turizmo infrastruktūros vietose buvo atliekami žvalgomieji archeologiniai tyrimai.

Paveisininkų piliakalnis su papėdės gyvenvietėje (Lazdijų r., Kapčiamiesčio sen.) (A 181KP) yra 1,3 km į ŠR nuo Paveisininkų bažnyčios, Veisiejų ežero PR krante, pusiasalyje. Piliakalnis su papėdės gyvenvietėje datuojamas I tūkst. – XIII a. (*LPA*, V., 2005, t. II, p. 32).

Paveisininkų piliakalnio su papėdės gyvenvietėje teritorijoje ištirtas 7 m² plotas – 7 1x1 m dydžio šurfai. Šurfluose 1–5, 7 archeologiškai vertingo sluoksnio, radinių ar objektų neaptikta. Šurfe 6, 60 cm gylyje buvo aptiktas 10–20 cm storio kultūrinis sluoksnis. Jame aptiktas vienas lipdytinės keramikos lygiu paviršiumi fragmentas bei smulkių degėsių liekanos.

Prelomciškės piliakalnis su papėdės gyvenvietėje (Lazdijų r., Teizų sen.) (A 190KP) yra 1,75 km į R nuo Simno–Teizų kelio ir 850 m į P nuo Prygos įtekėjimo į Dusios ežerą. Piliakalnis datuojamas I tūkst. – XIII a. (*LPA*, V., 2005, t. II, p. 34).

Prelomciškės piliakalnio su papėdės gyvenvietėje teritorijoje ištirtas 5 m² plotas – 5 1x1 m dydžio šurfai. Šurfluose 1 ir 4 buvo aptiktas kultūrinis sluoksnis. Šurfe 1 jis siekia